

ÖDÜLLÜ SANATÇININ MANİFESTOSU: ŞEFKATLE ŞİDDETi BİR ARADA BARINDIRIYORUZ

RÖPORTAJ: İlknur AKMAN

Khas basın ilişkileri sorumlusu

Güzel Sanatlar Fakültesi öğretim üyesi Doç. Dr. İnci Eviner, Galeri Nev ve Paris Modern Sanatlar Müzesi'nde sergilenen 'Kırık Manifestolar' adlı çalışması ile Türkiye Gazeteciler Cemiyeti 2011 Sedat Simavi Görsel Sanatlar Ödülü'ne değer görüldü. 'Kırık Manifestolar'; kıskançlık, haset, şefkat, aşk, eğlence, cinsellik, şiddet, terör, cinayet, umut ve utancın gözler önüne serildiği ve izleyiciyi hem görsel hem zihinsel hem de duygusal açıdan kavrayıp içine çekiveren sürreal bir sahneye dönüştürüyor. 30 yılı aşkındır alanında en iyi gazeteci, sanatçı, yazın, spor ve bilim insanlarına verilen ödül ise Eviner'in düzenli, disiplinli, dirençli kişiliği ve hiç ihmal etmediği anneliği sayesinde geldi.

Fotoğraf: Hakan AYOĞLU

Fotograf: Lola ELKIN

Ressam mı yoksa sanatçı mı demek doğru?

- ‘Sanatçı’ diyoruz çünkü sanatçılar artık pek çok malzemeyi kullanıyor. Resim sadece tuval boyamaktan ibaret değil. O yüzden de güzel sanatlar fakültelerinde bölümler arasındaki bu tür farklılıklar kalktı. Kaldı ki, Mimar Sinan’da iken son derece klasik bir eğitim anlayışıyla resim bölümünü okudum.

O klasik eğitimin getirdiklerinden nasıl uzaklaştınız?

- Akademide okuduğum yıllarda da hiç klasik çalışmadım aslında, buna hep karşı geldim. Akademi ortamına katlanamadığımdan atölyeyi terk edip dışarıda ‘nü’ arardım. Örneğin çok uzun süre Darülaceze’de çalıştım.

Özgeçmişinize baktığımızda bir dönem kaybolmuşsunuz.

- 80’lerde yani darbe sonrasında, sanat dünyasında fazlasıyla erkek egemen bir ortam hüküm sürüyordu. Akademide onaylanan, kabul gören bütün tavrım ve yaklaşımım, Türkiye’de değişen koşullarla yerle bir oldu ve tam anlamıyla yere çakıldım. Uzun bir süre ara verdim çalışmalarım. O dönemde oğlum oldu. 80’li yıllar beni çok etkileyen siyasi travmatik bir dönemdi gerçekten.

KENDİMİ İMGE DEĞİL, ÖZNE HİSSEDİYORUM

Anne olmanızın da etkisi var mıydı, bu dönemin daha da travmatik geçmesinde?

- Elbette, çünkü benim hayran olduğum tek bir kadın sanatçı vardı, o bile “ben resimle evlendim” diyordu. Halbuki ben, hem çocuk doğurup hem de sanatçı olunabilir diye düşünüyordum. Sanat

yapmakla kadınlık farklı şeyler olmamalıydı. Orada çok bocaladım. Kimse hoşlanmıyordu hamile bir sanatçı adayından, gelecek vaat etmiyordum onlara göre.

Bu yüzden mi her çalışmanızda özellikle kadına vurgu var?

- Sanat tarihine bir bakın, kadın hep bir imgedir, özne değildir. Ben kendimi özne hissediyorum mesela ve bu yüzden de kadın olmaya, feminiteye hep bir yer açmak istiyorum. Mitoloji okuyorum, bakıyorum herkes kadınla uğraşiyor, onu dizginlemeye çalışıyor. Ve ben merak ediyorum, kadınla ilgili bu kadar ‘tekin olmayan’ nedir diye. Bu da işlerime yansıyor.

Kadının ‘ötekileştirildiğini’ düşünüyor musunuz peki?

- Bu bir görüş; ama hayır, ben kadının tam tersine güçlendiğini, kendini ifade edebildiğini görüyorum artık. Kadınlar kendilerini sorgulamaya ve daha özgür bir kişilik olarak hareket etmeye başladı. Üniversite öğretim üyesi kadınlar da dahil olmak üzere.

SANAT BİZE ÖZGÜR ALANLAR YARATIR

Çalışmalarınıza baktığımızda irkildim. Söylemek istediklerinize dikkat çekmek için mi böyle resmediyorsunuz?

- Hayır, gerçek olan o olduğu için. Çünkü ben resmi hiçbir zaman duvarları süsleyecek dekoratif bir öğe olarak düşünmedim. Sanat, hayatı değiştirmek ve kendimize özgür alanlar bulmak için yarattığımız bir dünya. Ve bu dünyayı paylaşmamız gerekiyor, tıpkı hayatta olduğu gibi şiddetle şefkati aynı anda barındırıyoruz. Dolayısıyla iyi bir sanatçı hiç bir zaman insanların sırtını okşayacak,

BU DÜNYAYI PAYLAŞMAMIZ
GEREKİYOR, TIPKI HAYATTA OLDUĞU
GİBİ BİZ İNSANLAR ŞİDDETLE ŞEFKATİ
AYNI ANDA BARINDIRIYORUZ.
DOLAYISIYLA İYİ BİR SANATÇI HİÇBİR
ZAMAN İNSANLARIN SIRTINI
OKŞAYACAK, ONLARI MEMNUN
EDECEK, İYİ VAKİT GEÇİRMELERİNE
NEDEN OLACAK İŞLER YAPMAZ.

onları memnun edecek, iyi vakit geçirmelerine neden olacak işler yapmaz. O ayrı, amatörce bir kulvar. Ben çok gençken bile öyle işler yapmadım.

Sizi rahatsız eden şeyler hiç bitmiyor öyle değil mi?

- İyi ki de bitmiyor çünkü merak insanı canlı kıyor. Benim üretebilmem için de bu gerekli. Bir de sağ olsun, Türkiye’de sorunlar hiç bırakmıyor peşimizi, her gün yeni bir şey.

Yazıyla, şiirle de aranızın iyi olduğu hissediliyor işlerinize baktığımızda.

- Evet, şiirden, okumaktan, başka sanat dallarına bakmaktan çok haz alıyor ve besleniyorum. Zaten insanın kendi cebinden, hafızasından yemesi çok tehlikeli birşey. Bu bir ego oluşmasına neden olabilir ve birçok sanatçıda gördüğümüz gibi kendini dünyanın merkezi zannedebilir insan. Dolayısıyla güzel yapıtlardan beslenmek çok yararlı oluyor, hayatı farklı görmeme neden oluyor.

Bir sanatçı bizim görmediğimiz neleri görür?

- Ashında diğer insanlardan farkımız olduğunu zannetmiyorum diğer sanatçı arkadaşlarıma da baktığımızda, ama bizde başka bir merak var. O merak belki benim iki gözümü sekiz göze çıkarıyor, dört kulağım oluyor ve bir şeyleri yakalamak konusunda daha iyi bir avcı olabiliyorum. Kendimi konformizmden korumak için geliştirdiğim stratejiler oluyor. Her şeyi anladığım, çözdüğüm düşüncesinden uzak ve hep alarm halinde olmak, beni ayakta tutuyor.

SANAT ÖĞRETİLEN BİR ŞEY DEĞİLDİR

Kafanızın içinde sürekli kelimeler, imgeler, hayaller dönüp dolaşüyor benim anladığım. Yorulduğunuz olmuyor mu?

- Çok kuvvetli hayal gücüm var, bu gerçek. Çoğu insanın “Bunları nereden buluyorsun, çıkarıyorsun?” diye sormasının sebebi de bu. Kendimi bildim bileli böyleyim. Ama dediğiniz gibi onu kontrol altına almak ve üretken bir şeye dönüştürmek için de çok çalıştım, çok uğraştım. Bunu yapamazsanız ‘delilik’ noktasına gelmeniz çok kolay çünkü.

Sanatçı olduğunuz kadar iyi de bir hoca mısınız?

- Genç insanların ne kadar kırılğan, ne kadar desteklenmeye, cesaretlendirilmeye ihtiyaçları olduğunu biliyorum. Özellikle de genç kadınların. Ben de çok sıkıntı çektim çünkü o yüzden de çok iyi bir hoca olmaya çalışıyorum. Hocalık derken, benim onlara öğretecek birşeyim yok, sanat öğretilen birşey değildir çünkü. Sadece enerjilerimizi paylaşıyoruz. Onları çok takdir ediyorum, cesaretlendirmeye çalışıyorum. Hayat değişti, Türkiye değişti sanata daha fazla ilgi var. Hepsi çok büyük yetenekler değil belki ama önleri açık. Ayrıca benim için her öğrenci potansiyel bir sanatçıdır, ben öyle bakıyorum.

‘Kırk Manifestolar’ serginizle aldığınız Sedat Simavi ödülünü bekliyor muydunuz?

- Tam tersi büyük sürpriz oldu benim için. Genellikle ağır piyasa şöhreti olan insanlara verilir çünkü bu ödül, benim öyle bir şöhretim yok. Ama bu ödülü almak benim için çok motive edici oldu.